

- completion of the module with a system of tasks to organize the educational and cognitive activity.

2. To place in the texts of a paragraph problematic situations, questions for research, auxiliary sections, including rubrics with QR-codes, which link to the electronic application to the textbook.

3. The system of tasks should contain tasks in a variety of forms and content. The content of the tasks should be focused around the situations students and their families encounter in their lives, in society and in the life of mankind as a whole. The research tasks are important, which involve the ability to apply scientific approaches to acquiring reliable knowledge about the natural world, conducting observations or research in laboratory or natural conditions, processing and interpreting these data, modeling, predicting and verifying the authenticity of the findings.

Keywords: textbook concept; integrated course; natural sciences; profile differentiation.

УДК 371: 37.018.32

ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЇ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ» ДЛЯ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ

Л. М. Калініна,

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач відділу економіки та управління ЗСО
Інституту педагогіки НАПН України

М. М. Малюга,

науковий співробітник
Інституту педагогіки НАПН України

Імплементація законів України «Про вищу освіту» (2014 р.), «Про освіту» (2017 р.), глобалізаційні та інтеграційні процеси детермінують необхідність запровадження змін у підготовку докторів філософії у ракурсі різноманітності та якості докторських програм, реалізації індивідуалізації та академічної свободи, посилення прикладної спрямованості змісту програм і раціонального визначення тематики самостійної роботи. Автор відповідно

до програми підготовки докторів філософії в галузі освіти, що має предметне спрямування та спеціалізацію 011 «Науки про освіту», 013 «Початкова освіта» та 014 «Середня освіта» пропонує зміст та модульну структуру навчальної дисципліни «Методології дисертаційної роботи», що вивчають на першому курсі і яка розрахована на 1 кредит ЄКТС.

Ключові слова: підготовка; доктор філософії в галузі освіти; спеціалізація; навчальна дисципліна; програма; модульна структура; методології; дослідження.

Постановка проблеми. Підготовка здобувачів вищої освіти в аспірантурі за новими освітньо-науковими програмами детермінована практичним упровадженням у життя Законів України «Про вищу освіту» (2014 р.) і «Про освіту» (2017 р.), зокрема положеннями щодо підготовки докторів філософії в галузі освіти, що здійснюється на третьому (освітньо-науковому) рівні у взаємозв'язку з глобалізацією та інтеграцією у всіх вимірах, з процесами розвитку людського капіталу та конкурентоспроможної економіки знань як стратегічними ресурсами та продуктивними чинниками соціоекономічного розвитку країни та її майбутнього. Водночас слід відзначити наявні труднощі у процесі визначення змістового контенту освітньо-наукових програм на нових світоглядно-філософських і методологічних засадах, конкретизації переліку навчальних дисциплін і визначення логічної послідовності в процесі їх структурування, вивчення та раціонального добору оптимальних форм і методів у процесі підготовки докторів філософії. За таких умов постає необхідність розроблення програм навчальних дисциплін у межах ліцензованої спеціальності з урахуванням перспективного досвіду підготовки докторів філософії в галузі освіти провідних університетів світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми. Системний аналіз зарубіжного досвіду підготовки докторів філософії в галузі освіти в провідних університетах США та Великобританії здійснено вітчизняними вченими С. Сисоевою та І. Регейло [11;12]. Згідно з систематикою С. Сисоевої та І. Регейло зарубіжні вчені здійснюють дослідження проблем підготовки здобувачів ступеня PhD за такими напрямками як: 1) «методологія докторської освіти (К. Бічамп (С. Beauchamp), М. Джазвак-Мартек (М. Jazvac-Martek), Л. МакАлпін (L. McAlpine); 2) провідні тенденції розвитку докторської освіти в умовах глобалізації (Ф. Альтбах (Ph. Altbach), Л. Райзберг (L. Reisberg), Л. Рамблі (L. Rumbly); 3) реформування докторської освіти в Європі (А. Бітусікова (A. Bitusikova), Дж. Еггермонт (J. Eggermont), Дж. Чамбаз (J. Chambaz); 4) виклики й підтримка розвитку докторських програм (С. Гарднер (S. Gardner), стан докторської освіти (Р. Еренберг (R. Ehrenberg), Дж. Джейкубсон (G. Jakubson), Дж. Гроен (J. Groen), зокрема з педагогіки (Б. Адкінс (B. Adkins) та труднощі, які зазнають здобувачі ступеня PhD (Х. Кернс (H. Kearns), М. Гардінер (M. Gardiner), К. Маршалл (K. Marshall)» [Цит. за: 12, с. 12–13]. Специфіку підготовки фахівців за докторськими програмами

у США висвітлено І. Регейло та Н. Базелюк, особливості освітнього складника докторських програм у галузі освіти в Гарвардському університеті розкрито на сайті [17], у Стенфордському університеті [19] й у працях І. Регейло [9]. Змістовно-структурні та технологічні особливості європейської докторської підготовки розкрито в статтях В. Байденко та Н. Селезньової [1].

Проблему підготовки фахівців вищої кваліфікації у вітчизняній педагогічній науці висвітлено багатоаспектно, зокрема методичні підходи щодо розроблення освітніх програм і їх реалізацію в процесі підготовки на третьому рівні вищої освіти представлено в працях вітчизняних учених В. Захарченка, В. Лугового, Ж. Таланової, Ю. Рашкевича, Ю. Холина, С. Кравцова, Т. О. Марковаої та інших [10; 13–15; 16]; проблему експертизи докторських програм для підготовки докторів філософії в галузі освіти розкрито в працях С. Сисоевої та В. Огневюка [8], проблеми методології освіти та управління освітою досліджували М. Бурда, Н. Бібік, С. Гончаренко, В. Кремень, С. Сисоева, Н. Ничкало, О. Новіков, П. Образцов, Л. Калініна, Л. Паращенко та інші [4; 5; 6; 7; 8; 13]. Однак, слід відзначити, що на сьогодні бракує публікацій, в яких системно представлено підготовку фахівців з вищою освітою на докторському рівні на основі професійних стандартів вищої освіти за кожною спеціальністю та паспортів нових спеціальностей в умовах децентралізації, автономії, свободи вибору, різноманітності докторських програм.

Формулювання цілей статті. Розкрити зміст та структуру навчальної дисципліни «Методології дисертаційної роботи» як складника освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії (PhD) в галузі освіти в Інституті педагогіки НАПН України.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Інститут педагогіки НАПН України як наукова установа у межах автономії та самоврядності згідно з чинним законодавством на практиці самостійно визначає спеціалізації, здійснює вибір навчальних дисциплін або запроваджує авторські навчальні курси, розробляє освітньо-наукові програми у межах ліцензованих спеціальностей та запроваджує їх в процесі підготовки докторів філософії в галузі освіти.

Відповідно до програми підготовки докторів філософії в галузі освіти, що має предметне спрямування та спеціалізацію 011 «Науки про освіту», 013 «Початкова освіта» та 014 «Середня освіта», розкриємо зміст навчальної дисципліни «Методології дисертаційної роботи», яка вивчається на першому курсі й розрахована на 1 кредит ЄКТС, необхідний для її виконання та вміщує 4 змістових модуля.

Мета навчальної дисципліни «Методології дисертаційної роботи» полягає у формуванні та розвитку в аспірантів дослідницької, методологічної та інформаційної компетентностей, необхідних для здійснення ефективної науково-дослідної діяльності, практичних навичок розробки та організації науково-дослідної роботи, підготовки дисертації для запровадження інноваційних змін в сфері освіти.

Основні завдання навчальної дисципліни «Методології дисертаційної роботи» такі:

- засвоєння знань з методологій та організації науково-дослідної роботи для кваліфікованого проведення досліджень різних форм;
 - опанування методиками планування та організацією виконання наукових досліджень з окресленої проблематики;
 - розвиток критичного та стратегічного видів мислення, різних форм наукової співпраці в процесі навчання;
 - здатності застосовувати знання й уміння у процесі науково-дослідної роботи.
- Відповідно до змісту навчальної програми аспіранти повинні:

знати:

- сутність наукового пізнання, науки як сфери розвитку людської діяльності, мету та основні функції науки;
- сутність, структуру, форми представлення та організації наукового знання;
- сутність, специфіку та види наукових досліджень й науково-дослідної діяльності;
- специфіку загальнонаукових методологій, методології конкретних видів діяльності, методології в галузі наук про освіту та їх систематику;
- законодавчо-правові та організаційно-етичні засади науково-дослідної діяльності;
- результати та форми впровадження наукового дослідження;
- методіку підготовки та оформлення дисертації;
- якості та етичні норми наукових працівників;

вміти:

- здійснювати критичний аналіз методологій, обґрунтованих сучасними вітчизняними та зарубіжними вченими та дослідниками;
- аналізувати освітні ситуації, виявляти та ідентифікувати освітні, управлінські та економічні проблеми;
- розробляти програму наукового дослідження, планувати науково-дослідну діяльність і дисертаційну роботу та її результати;
- працювати в команді, створювати тимчасові творчі та проектні групи;
- здійснювати раціональний добір методів і методик дослідження;
- охарактеризувати методи дослідження та аналізувати наявні в науці класифікації методів дослідження;
- здійснювати добір та охарактеризувати підходи до раціонального ресурсного забезпечення науково-дослідної діяльності;
- аналізувати, створювати та впроваджувати різні види планів (стратегічні, тактичні та оперативні) організації та проведення науково-дослідної роботи;
- працювати з науковими джерелами та аналізувати їх із застосуванням різних методів аналізу.

Програма навчальної дисципліни «Методології дисертаційної роботи» має модульну структуру та містить 4 змістових модуля (таб.1):

1. Змістовий модуль. Наука як інноваційна сфера розвитку інноваційної та науково-дослідної діяльності.

2. Змістовий модуль. Феномен наукових досліджень та їх специфіка.

3. Змістовий модуль. Науковий дискурс методологій сучасних наукових досліджень.

4. Змістовий модуль. Законодавчо-правові та організаційно-етичні засади науково-дослідної діяльності.

Відповідно до програми передбачено виконання аспірантами поточних обов'язкових завдань до кожної теми, участь у семінарських заняттях, виконання індивідуальних завдань і ситуаційних вправ, підготовку тематичної презентації індивідуальних завдань та їх захист, складання підсумкового заліку з навчальної дисципліни.

Таблиця 1

Структура навчальної дисципліни «Методології дисертаційної роботи»

Назви змістових модулів і їх тематика	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
лекц.		сем./пр. зан.	с. р.	
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Наука як інноваційна сфера розвитку інноваційної та науково-дослідної діяльності				
Тема 1. Наука та специфіка науково-дослідної діяльності.	3	1	-	2
Тема 2. Сутність, структура, форми представлення та організації наукового знання.	3	-	1	2
Разом за змістовим модулем 1	6	1	1	4
Змістовий модуль 2. Феномен наукових досліджень та їх специфіка				
Тема 3. Сутність, специфіка та види наукових досліджень.	3	1	-	2
Тема 4. Інформація та інформаційні ресурси як субстрат наукових досліджень.	2	-	-	2
Разом за змістовим модулем 2	5	1	-	4

Змістовий модуль 3. Науковий дискурс методологій сучасних наукових досліджень				
Тема 5. Методології наукового дослідження: сутність, структура, базисні засади, класифікації.	4	2	-	2
Тема 6. Загальнонаукові методології як базис сучасних наукових досліджень, науково-дослідної діяльності та дисертації.	5	-	4	2
Тема 7. Методології конкретних видів діяльності та їх систематика.	4	-	1	2
Тема 8. Методології в галузі наук про освіту.	2	-	-	2
Разом за змістовим модулем 3	15	2	5	8
Змістовий модуль 4. Законодавчо-правові та організаційно-етичні засади науково-дослідної діяльності				
Тема 9. Законодавчо-правові засади інтелектуальної власності наукових працівників.	2	-	-	2
Тема 10. Правила цитування та посилання в науковому доробку учених і дослідників.	2	-	-	2
Разом за змістовим модулем 4	4	-	-	4
Усього годин	30	4	6	20

Наводимо матеріали до семінарських занять змістового модуля № 3 «Науковий дискурс методологій сучасних наукових досліджень і дисертаційних робіт»

Семінарське заняття № 1. Концептуальні засади наукових досліджень

План семінарського заняття:

1. Концептуальний дискурс нової Української школи.
2. Концепція середньої загальноосвітньої школи України, затверджена Президією НАПН України, 2016 р.
3. Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа», представлені керівництвом МОН України, 2016 р.
4. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. (розпорядження ВРУ № 988-р від 14 грудня 2016 р.).

5. Стратегічне бачення розвитку освіти в Україні (проект, 20. 01. 2017р.; автори: О. Співаковський і О. Панич (доступ до ресурсу: <http://education-ua.org/ua/articles/885-yako-yu-mae-but-i-politika-u-sferi-ukrajinskoji-osviti>).

6. Прогнозування «Школа 2030» у демократичній Україні.

Семінарське заняття № 2. Методи досліджень наукового пізнання в контексті інноваційності та сингулярності на основі перегляду фільму «Інтерстеллар» (2014 р., США, режисер і сценарист Крістофер Нолан, <http://kinogo.club/5062-interstellar-2014.html>) (4 год.).

План семінарського заняття:

1. Класифікація методів: сутність та призначення.
2. Філософські методи наукового пізнання.
3. Загальнонаукові підходи та методи дослідження.
4. Власне наукові та дисциплінарні методи дослідження.
5. Методи міждисциплінарного дослідження.
6. Спеціальні методи дослідження. Методи дослідження дисертаційної роботи.

На основі перегляду фільму «Інтерстеллар», застосовуючи критичний аналіз і стратегічне мислення Вам, шановні аспіранти, необхідно заздалегідь підготуватися до обговорення запитань на семінарському занятті. При цьому для переконливих та аргументованих відповідей на поставлені запитання щодо сутності явищ і процесів, які мають інноваційне значення для здійснення різних видів діяльності в розвитку сучасної інформаційної цивілізації, необхідно застосовувати також хронометричний метод відліку часу.

Відповіді на усі запитання, залежно від їх сутнісного та процесуального контексту, можуть бути розлогі або лаконічні, з підтвердженням дискурсів, текстів, тверджень, суджень й умовиводів (форма мислення, за допомогою якої з одного або кількох суджень виводиться нове судження, яке містить у собі нове знання), образів героїв фільму та можуть бути презентовані у зручних для Вас формах публічних виступів (повідомлення, доповіді, промови, наративу тощо).

Довідка: «Інтерстеллар» (англ. Interstellar — Міжзор'яна) — американсько-британський науково-фантастичний кінофільм режисера Крістофера Нолана за сценарієм Крістофера та Данатана Ноланів (<http://kinogo.club/5062-interstellar-2014.html>). Крістофер Нолан інтегрував свої ідеї в сценарій, написаний його братом Джонатаном Ноланом у 2007 році для студії Paramount Pictures. У головних ролях цього фільму знялись Меттью Макконехі, Енн Гетевей, Джессіка Честейн, Кейсі Аффлек і Майкл Кейн.

Питання для обговорення на семінарі

1. Які методи наукового пізнання, представлені сценаристами фільму «Інтерстеллар», Ви знаєте? Конкретизуйте, до яких явищ і процесів вони можуть бути застосовані. Назвіть відомі Вам методи наукового пізнання дійсності, які застосували

сценаристи та режисер фільму «Інтерстеллар». Назвіть методи та конкретизуйте, будь-ласка, до яких процесів і явищ, законів їх застосували режисери у фільмі (бажано з урахуванням хронометричних методів).

2. Чи можна методи наукового пізнання застосовувати під час виконання НДР у галузі освіти та написання дисертації, над якою Ви працюєте? Якщо так, то які саме? Конкретизуйте.

3. Які проблеми людства в глобальному вимірі спричинили виникнення нових ідей, концепцій, гіпотез, теорій. Конкретизуйте їх. Які з них можуть і мають бути впроваджені в галузі освіти. Чи сприяв перегляд фільму виникненню нових ідей для дисертаційної роботи, яку Ви виконуєте?

4. Чи дозволяє діалектичний метод пізнання реальної дійсності, в основу якого покладено зв'язок теорії та практики, принципи пізнання реального світу зробити прогноз розвитку явищ і процесів у ньому, зокрема й в освіті також? Відповідь обґрунтуйте спираючись на діаду раціоналізму та емпіризму.

5. Які емпіричні методи представлені сценаристами фільму Ви знаєте, та з якими фактами та подіями в фільмі вони використовуються?

6. Які наукові ідеї з фільму є актуальними та можуть бути реалізовані під час здійснення наукової роботи в сучасних умовах?

7. Які наукові закони представлено сценаристами фільму та інтерпретовано в соціальному контексті? Ваші міркування необхідно підтвердити відповідними твердженнями героїв фільму.

8. Охарактеризуйте науковий підхід через репрезентовані методи, подані головним героєм Купером, колишнім льотчиком-випробувачем NASA й інженером, своєї дочці Мерфі, підтверджуючи свої вислови відповідними контекстами з фільму.

9. В яких висловах і твердженнях герої фільму застосовують прогноз як метод і форму наукового передбачення майбутнього стану явищ, процесів, систем через накопичений у минулому досвід та реальну діяльність. Наведіть їх та конкретизуйте на прикладах.

10. Чи сприяє, на Ваш погляд, специфіка спілкування в 5-вимірному просторі ефективності дослідної роботи.

Як приклад, наведемо оприлюднену відповідь на десяте запитання аспірантки 1 року навчання Інги Єрмак під час семінару.

«Тривимірний простір є геометричною моделлю матеріального світу, в якому ми перебуваємо. Цей простір називають тривимірним тому, що він має три одинорідних вимірювання — висоту, ширину й довжину, тобто тривимірний простір описують трьома одиничними ортогональними векторами.

Розуміння тривимірного простору людьми, як вважають, розвивається ще в дитинстві, й тісно пов'язується з координацією рухів людини. Візуальну здатність сприймати навколишній світ органами чуття в трьох вимірах називають сприйняттям глибини. Перший вимір, як ми відзначили, надає довжину (тобто вісь X).

Хороший опис одновимірного об'єкта — це пряма, що існує тільки як довжина та не має ніяких інших помітних якостей. Додайте до цього другий вимір (вісь Y , або висоту) й матимете об'єкт, який став двовірним (наприклад, квадрат). Третій вимір містить глибину (вісь Z) і надає об'єктам об'єм. Ідеальний приклад — куб, який існує в трьох вимірах і має довжину, ширину, глибину, а значить — і об'єм. Крім цих трьох, існує ще сім вимірювань, які не одразу впадають нам в око, але можуть сприйматися та мають безпосередню дію на Всесвіт і реальність, якою ми її знаємо.

Вчені вважають, що четвертим виміром є час, який визначає властивості в'домих речовин у будь-якій заданій точці. Поряд із трьома іншими вимірами, вимірювання розташування об'єктів у часі має важливе значення для визначення розташування їх у Всесвіті. Інші вимірювання ховаються набагато глибше, а їх пояснення іноді буває складно зрозуміти навіть фізикам.

Відповідно до теорії суперструн, п'яте й шосте вимірювання виникають там само, де й поняття можливих світів. Якби ми могли бачити в п'ятому вимірі, ми помітили б, що такий світ відрізняється від нашого, й отримали б механізми вимірювання подібності та відмінності між нашим світом й іншим, можливим.

У шостому вимірі ми б мали площину можливих світів, на якій могли б порівнювати й розташовувати всі можливі Всесвіти, які почалися з тими ж вихідними умовами, що й наш (тобто з Великого Вибуху). У теорії, якби ми могли опанувати п'ятий і шостий виміри, ми могли б подорожувати назад у часі або вибирати інше майбутнє, бо відтак час не був би лінійним.

Складно уявити, але, перебуваючи в 5-ти вимірному просторі, можна бути не лише свідками минулих подій, не лише спостерігати виникнення та розвиток чогось, не лише просто брати інформацію, а й безпосередньо впливати на події, та змінювати майбутнє, знаючи можливі варіанти цього майбутнього. Як би це вплинуло на дослідницьку роботу? Можливо це дало би доступ до інформації з першоджерел, з втрачених джерел (у порівнянні зі справжньою реальністю), можливість створювати події, споглядати їх розвиток та наслідки в майбутньому, незважаючи на короткий людський вік та обмежений інформаційний зв'язок між поколіннями. Тобто ставити нескінченну кількість експериментів. Вирішуючи проблему здатності людського мозку до забування подій та інформації, 5-вимірний простір надав би можливість у будь-який час повертатися до необхідного періоду в часі.

Яким чином можливе спілкування в 5-ти вимірному просторі людство може тільки теоретично спроектувати. Якщо, як це представлено у фільмі — за допомогою гравітаційних хвиль, то це буде не спілкування повною мірою, а лише одностороннє спілкування. І навіть у фільмі вплив цього спілкування не зміг змінити подальших подій і став зрозумілим лише багато років потому. І лише завдяки знанням азбуки Морзе, що дало змогу розшифрувати послання, однією з головних ролей фільму — Мерфі, стало можливим зрозуміти послання Купера».

Вправа № 1 (робота в групах 2–Зособи): Охарактеризуйте якості людей (професійні, інтелектуальні, вольові, емоційні, ділові, позитивні, негативні, моральні тощо) та роботів CASE й TARS у фільмі, які сприяють виживанню в критично небезпечних життєвих ситуаціях, порівняйте їх. Доведіть, які з наведених й узагальнених Вами якостей людей, є актуальними для сучасних дослідників. Для зручності аналізу та порівняння зробіть, будь ласка, відповідну таблицю та обговоріть спільне та відмінне у їхніх якостях.

На семінарі аспірантам наводимо характеристику якостей і дій багатоцільових роботів CASE й TARS, отриману на основі перегляду фільму «**Інтерстеллар**», яка необхідна для виконання вправи 1.

[25хв. 25 с.] TARS. Промислові військові роботи.

[42 хв. 48 с.] TARS. Моїй колонії роботів потрібні здорові раби.

[43 хв.] Уїдливиий американський робот.

[43 хв.] У робота чесність 90%. Абсолютна чесність, не самий дипломатичний і безпечний метод спілкування з емоційними створіннями. А у людини? Виникає запитання, який ступінь чесності. Зауважимо, що не 100%.

Метод емпіричного пізнання — вимірювання.

[44 хв.43 с.] Ступінь гумору? 100%. Жартую. Купер: Давай TARS скинемо гумор до 75%. Метод емпіричного пізнання — вимірювання.

У мене є налаштування конфіденційності. А ось хитрості малувато. Ця фраза належить до 90% чесності чи 10%.

Метод емпіричного пізнання — вимірювання.

[94 хв. 43 с.] Все це було брехнею — брехун

[97 хв. 57 с.] Не вірив я спочатку, але через роки...

[98 хв.] Дай Боже Вам не дізнатись, яке щастя знову побачити людину. Щаслива людина.

[102 хв.] Я співчуваю Вашій втраті...

[107 хв.] Зонд зібрав дані. І хто цей героїчний зонд? TARS головний кандидат.

[107 хв. 10 с.] Я робот і зобов'язаний робити все, що Ви скажете. (відповідальність програмою закладено).

[109 хв.] Потреба в людському суспільстві сильна. Це те що робить нас людьми.

[110 хв.] Робот не може імпровізувати, тому що йому не можна запрограмувати страх смерті. **Метод програмування.**

[121 хв.] Де ж твоя обережність CASE?

[127 хв.] Ні, це неможливо. Ні, це необхідно.

[129 хв., 131 хв. 45 с.] CASE, бери управління.

[139 хв.] TARS Закон Ньютона. Для того, щоб чогось досягти, потрібно людям спочатку позбутися від чогось ...

[135 хв.] Робот. Така наша місія, доктор. (відповідальність і жертовність).

[137 хв.] Робот ловкач. Вчимося у майстра.

[147 хв.] TARS: Вони створили 3-х вимірний простір всередині 5-ти вимірної реальності. Але нічого не вийшло. (**Порівняння, міркування й оцінка подій**)

[158 хв.] Правдивість 95%, гумор 75%, самознищення через 60%. **Метод емпіричного пізнання — вимірювання та порівняння.**

Звернення до робота: Значить ми на 90% домовились?

Робот: Я не підведу Вас. Відповідальний.

Робот: Відповідальний, балакучий, правдивий, гуморист, спостережливий, швидкий, витривалий, дослідник, розумний, раціональний тощо.

Вправа № 2 (робота в групах 2–3 особи): Проаналізуйте та зробіть узагальнення характерних ознак, основних переваг, відмінностей й обмежень індустріального та постіндустріального (інформаційного) типу суспільств на основі вивчення праць [2; 3; 18] та за риторикою героїв фільму. Складіть відповідну таблицю та охарактеризуйте спільні та відмінні ознаки для цих типів суспільств. Який тип суспільства, на Вашу думку, нині в Україні, у розвинених країнах і світі? До якого типу суспільства прагне світова наукова еліта, і який світ вона прогнозує? Відповіді мають бути обґрунтовані відповідними фактами (робота з ІПС в мережі Інтернет заохочується). Чи спричинює, на Вашу думку, вплив інформаційного суспільства на організацію та виконання науково-дослідної роботи? Поясніть яким чином.

Як приклад, наведемо характерні ознаки аграрного та інформаційного типів суспільства на основі перегляду фільму.

Ознаки аграрного типу суспільства: кукурудза, пшениця, комбайни, земля.

[28 хв.] Проблема голоду через знищення пшениці та кукурудзи на полях.

Сигнал, літаки, машини, інформація, книги, **Закон Мерфі:** Все, що має відбутися, відбудеться. Реалістичність.

[101 хв. 27 с.] Ви нас кинули на призволяще, залишили нас задихатися (пилові бурі винищують ґрунти) і голодувати (ви залишили нас помирати...)

Ознаки інформаційного типу суспільства: бортові комп'ютери в літаку, персональний комп'ютер, Інтернет мережа, Індійський звуковий безпілотник, сонячні батареї, пульт, центр управління, гаджет, сигнал телевізора й з літаків, інженер Куб, космічна станція, бінарний код, рух космічного корабля, рух машини, запуск двигуна, запуск прискорювачів

[44 хв. 18 с.] Керування космічним кораблем, робот взяв керування космічним кораблем, NASA — Національне управління з аеронавтики й дослідження космічного простору — агентство уряду США, засноване 1958 р.

Століття четвертої індустріальної революції.

Космічна станція, Комп'ютер, луноробот, літаки, сигнал,

[33 хв.] Аномалія — викривлення часу, кротова нора, гравітаційна аномалія.

[102 хв.] Якщо чорна діра..., то сингулярність її перлина (Судження — думка висловлена у формі розповідного речення, які можуть бути істинними або хибними; аксіома — положення, які не потребують доведення)

[138] Турбулентність, гравітація наростає..

[147 хв.] TARS: Вони створили 3-х вимірний простір всередині 5-ти вимірної реальності. Але нічого не вийшло. Час можна передавати за допомогою енергії.

Гравітація як спосіб спілкування тобто спосіб тяжіння ...

[147 хв. 55] Проникати крізь час і простір.

Закон Мерфи: Все, що має відбутися, відбудеться. Реалістичність

[75 хв.] Майбутнє — гора, на кожну гору можна піднятися.

Час відносний, істоти у 5-вимірному просторі. Істоти спілкуються в 5-ти кратному вимірі за допомогою гравітації.

Кротові нори в контексті загальної теорії відносності, обґрунтованої Альбертом Енштейном у 1915–1916 рр.

Квантова гравітація. Часове зрушення. Час відносний. Істоти в 5-вимірному вимірі.

Вправа № 3 (робота в групах 2–3 особи) Проаналізуйте цінності та моральні принципи учених-дослідників, представлених у фільмі, які є важливими для соціальних і особистісних сенсів життя суспільства і кожної особистості. Як співвідносяться, на Вашу думку, цінності учених-дослідників із загальнолюдськими цінностями: усвідомлення цінності життя кожної людини, віра в її можливості та обдарування, поцінування людської гідності, свободи вибору, чесність, правдивість, повага до людства, відповідальність у вчинках і почуттях, ставленні до інших, гуманізм тощо. Аналіз і характеристику цінностей треба конкретизувати за персоналіями героїв. Поміркуйте й обговоріть проблему «злих геніїв», зокрема в науковому колі вчених, яка іманентно притаманна героям цього фільму.

Семінарське заняття № 3. Теоретичні та емпіричні методи дисертаційної роботи (1 год.) передбачало оприлюднення та обговорення одержаних наукових і практичних результатів аспірантів у формі їх презентації за 1 рік навчання.

Тематика самостійної роботи та кількість годин для денної форми навчання аспірантів з навчальної дисципліни «Методології дисертаційної роботи» наведено в таблиці 2.

Тематика самостійної роботи для аспірантів

№ з/п	Назва теми	Кіл-ть год. *
1	2	3
1.	<p>Тема 1. Наука та специфіка науково-дослідної діяльності</p> <p>1. 1. Наука як сфера інноваційного розвитку людської діяльності задля отримання нових знань.</p> <p>1. 2. Наука як соціальний інститут, процес і результат.</p> <p>1. 3. Структурні компоненти науки та їхні характеристики: мета, завдання, що постають перед наукою, функції науки.</p> <p>1. 4. Особливості розвитку сучасної науки, характеристика науки, структурні елементи науки.</p> <p>1. 5. Науки про освіту.</p>	2
2	<p>Тема 2. Сутність, структура, форми представлення та організації наукового знання</p> <p>2. 1. Наукові знання, їх структура та класифікація.</p> <p>2. 2. Галузі наукових знань та їх взаємозв'язок: андрагогіка, педагогіка, педагогіка здоров'я, аксіологія, управління освітою, філософія управління, соціологія управління, освітологія, освітній менеджмент тощо.</p> <p>2. 3. Форми представлення та організації наукового знання.</p>	2
3	<p>Тема 3. Сутність, специфіка та види наукових досліджень</p> <p>3. 1. Феномен наукових досліджень та їх специфіка, мета, наукова задача, напрям та проблематика, науковий апарат досліджень: методологія, гіпотези, завдання, методи дослідження та інші компоненти.</p> <p>3. 2. Наукове дослідження як процес цілеспрямованого пізнання, результатом якого є система понять, законів, парадигм, концепцій, теорій.</p> <p>3. 3. Пізнання як вид наукових досліджень з метою пізнання законів розвитку природи та суспільства, отримання нових знань та прогнозування майбутніх соціально затребуваних явищ і процесів, моделей та стратегій їх інноваційного розвитку.</p> <p>3. 4. Взаємозв'язок практики з науковим пізнанням і дослідженням.</p> <p>3. 5. Науково-дослідницька діяльність суб'єктів: мета, завдання, зміст, форми, методи, технології, механізми та результати. Дисертаційна робота як вид наукового дослідження.</p> <p>3. 6. Види та рівні наукових досліджень: фундаментальні, прикладні, розробки, розвідувальні, аналітичні, описові, міжнародні, національні, порівняльні, регіональні, галузеві, локальні. Їх сутність, специфіка та призначення.</p>	2

*для денної форми навчання

4	<p>Тема 4. Інформація та інформаційні ресурси як субстрат наукових досліджень</p> <p>4. 1. Інформаційний дискурс концептуальних засад науково-дослідної діяльності в інформаційному суспільстві.</p> <p>4. 2. Інформаційні ресурси, інформаційно-пошукові та специфіка методів дослідження в інформаційно-освітньому просторі мережі Інтернет: метод ключових слів, контент-аналіз, теоретичний аналіз базових і похідних понять і категорій наукових досліджень.</p> <p>4. 3. Інформаційні процеси, інформаційні системи та специфіка їх застосування в науково-дослідній діяльності.</p>	2
5	<p>Тема 5. Методології наукового дослідження: сутність, структура, базисні засади, класифікації</p> <p>5. 1. Смысловое поле дефініції «методологія», її сутність та структура, специфіка феномена «методологія» та генезис розвитку.</p> <p>5. 2. Методологія як універсальна «<...> наукова дисципліна <...>, що <...> розвивається навколо діяльності й мислення» за Г. Щедровицьким. Синонімічний контекст понять «методологія науки», «методологія наукової діяльності», «методологія наукового дослідження». Предмет методології.</p> <p>5. 3. Рівнева система методологічного знання. Науковий дискурс методологій відповідно до моделей розвитку науки: класична, не-класична, постнекласична.</p> <p>5. 4. Фундаментальна або філософська методологія, загально-наукова методологія, постнекласична методологія, прогностична методологія, методологія змін пріоритетів і парадигм тощо.</p> <p>5. 5. Базисні засади методології: філософські, психологічні, етичні, естетичні, системотехнічні (системний аналіз), наукознавці та інше.</p>	2
6	<p>Тема 6. Загальнонаукові методології як базис сучасних наукових досліджень та науково-дослідної діяльності</p> <p>6. 1. Методологія як вчення про організацію діяльності.</p> <p>6. 2. Методологія дослідження замкнених динамічних систем на основі діалектичного метода Г. Гегеля, діалектична методологія.</p> <p>6. 3. Жорстка системна методологія (В. Афанасьєв, Ч. Барнард, І. Блауберг, Вол. Бондар, О. Бережна, В. Краєвський, М. Коган, В. Маслов, Ф. Перегудов, Ф. Тарасенко, Е. Юдін, В. Садовський).</p> <p>6. 4. СМД-методологія — системомислєдіяльнісна методологія (Г. Щедровицький, його наукова школа та послідовники).</p> <p>6. 5. М'яка системна методологія (П. Чекланд, Л. Парашенко).</p> <p>6. 6. «Часткова методологія», «пан-методологія» і «методологія з обмеженою відповідальністю» — (В. Розін).</p> <p>6. 7. Синергетична методологія (І. Пригожин, І. Стенгерс).</p>	2

Таблиця 2 (продовження)

№ з/п	Назва теми	Кіл-ть год. *
7	<p>Тема 7. Методології конкретних видів діяльності та їх систематика</p> <p>7. 1. Сутність, структура та характерні ознаки людської діяльності.</p> <p>7. 2. Класифікація діяльності за цільовою спрямованістю: гра, навчання, праця.</p> <p>7. 3. Методологія наукової діяльності. Методологія практичної діяльності.</p> <p>7. 4. Методологія ігрової діяльності. Методологія навчальної та освітньої діяльності. Методологія професійної діяльності в сфері освіти.</p> <p>7. 5. Методологія філософської та художньої діяльності. Методологія педагогічної та управлінської діяльності.</p>	2
8	<p>Тема 8. Методології в галузі наук про освіту</p> <p>8. 1. Методологія освіти (О. Новіков) та освітології (С. Сисоєва, В. Огнев'юк).</p> <p>8. 2. Методологія педагогіки.</p> <p>8. 3. Методологія дидактики (О. Савченко, Н. Бібік, М. Бурда, О. По-метун, О. Топузов, Г. Васьківська й ін.).</p> <p>8. 4. Методологія управління та освітнього менеджменту.</p> <p>8. 5. Концептуальні засади в сфері освіти.</p>	2
9	<p>Тема 9. Законодавчо-правові засади інтелектуальної власності наукових працівників</p> <p>9. 1. Система інтелектуальної власності та правова охорона авторських та суміжних прав науково-педагогічних працівників. Інтелектуальна власність як результат творчої науково-педагогічної діяльності та система суспільно-правових відносин в освітній сфері. Поняття, предмет та джерела авторського права науково-педагогічних працівників. Об'єкти та суб'єкти авторського права.</p> <p>9. 2. Система законодавства у сфері інтелектуальної власності. Майнові та немайнові права суб'єктів авторського права. Видача охоронного документа на об'єкт інтелектуальної власності. Розпорядження авторськими правами, авторський договір. Права науково-педагогічних працівників на винагороду. Вільне використання продуктів інтелектуальної діяльності науково-педагогічних працівників.</p> <p>9. 3. Поняття та система захисту прав у сфері інтелектуальної власності. Права власника охоронного документу в разі порушення його прав. Основні форми, засоби та способи захисту прав інтелектуальної власності. Процедура захисту прав інтелектуальної власності. Мета й основні способи комерціалізації прав інтелектуальної власності.</p>	

*для денної форми навчання

Таблиця 2 (закінчення)

9	9. 4. Міжнародні угоди в інтелектуальній власності. Загальні міжнародні угоди з питань інтелектуальної власності. Міжнародні Конвенції про охорону авторського права й суміжних прав.	2
10	Тема 10. Правила цитування та посилання в науковому до-робку вчених і дослідників 10. 1. Вітчизняні законодавчі вимоги цитувань наукових джерел у процесі здійснення наукових досліджень. 10. 2. Академічна доброчесність та етичні імперативи науково-дослідної діяльності відповідно до чинного Закону України «Про вищу освіту». 10. 3. Стилї (правила) цитування наукових джерел у світовому дис-курсі. 10. 4. Офіційні правила транслітерації та їх застосування.	2
	Усього	20

Висновки. Програмою навчальної дисципліни передбачено опанування специфікою методології дисертаційної роботи в системі методологічного знання гуманітарних наук задля здійснення раціональної науково-дослідної діяльності, обґрунтування й розроблення більш досконалих парадигм, теорій, концепцій, систем, форм, методів, технологій і механізмів у сфері освіти. У змісті навчальної дисципліни «Методології дисертаційної роботи» як складника освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії (PhD) в галузі освіти значну увагу приділено опануванню загальнонауковою методологією, до якої належать системний і діяльнісний науковий підходи, характеристика різних типів наукових досліджень, їх етапи та елементи (гіпотеза, об'єкт і предмет дослідження, мета й завдання), та методологіями певних видів діяльності та їх систематиками, які використовують дослідники в тих чи інших галузях наукових знань незалежно від їх спеціалізації, проблематики та характеру дослідження, яке вони планують виконати під час навчання в аспірантурі. Змістовий контент програми передбачає розгляд стратегій пізнання й теоретизування; застосування чотирьохрівневого методологічного аналізу в категоріях інформаційно-синергетичної парадигми, як специфічної форми філософсько-наукового знання; методологічних основ дослідження, як сукупності достатніх умов для пізнання, мислення або діяльності, управління, модернізації управління в сфері освіти за ступенем теоретичного узагальнення; моно- чи поліпідхідність методологічних засад дослідження у співвідношенні супідрядності. Акцентовано на міждисциплінарному розгляді проблематики, що забезпечуватиме дослідницький апарат, який за структурою є багаторівневим та охоплює ідеї, поняття, концепції філософії, а також сукупність загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, емпіричного й теоретичного рівнів дослідження.

Інтеграція обсягу знань, що невпинно зростає, «<...> інформації, обсяг якої подвоюється кожні 18 місяців <...>» [2, с. 23] та інтенсифікація інформаційних процесів детермінувала необхідність вивчення інтегративного, міждисциплінарного, інформаційно-кібернетичного та цивілізаційного підходів під час розгляду сучасних глобалізаційних і локальних проблем, які «у швидкозмінному світі є комплексними, складними і, зазвичай, не мають однозначного вирішення» [12, с. 17] на семінарських заняттях і добір методів і технік навчання дорослих, спрямованих на розвиток комунікативних здібностей, стратегічного, логічного та критичного мислення, уміння працювати в групі, генерувати нові ідеї.

Використані джерела

1. Байденко В. И. Пути совершенствования докторской подготовки: Европа и США (статья третья) / В. И. Байденко Н. А. Селезнёва // Высш. образование в России. — 2010. — № 11. — С. 99–112.
2. Інноваційна платформа міжнародної наукової співпраці Національного університету «Львівська політехніка» / уклад.: Н. І. Чухрай, Л. В. Жук, Г. В. Лазько, С. І. Матвій, О. Я. Юрків; за ред. Ю. Я. Бобала. — Львів: Вид-во Львівської політехніки. — С. 23.
3. Калініна Л. М. Генезис інформаційного менеджменту як галузі наукового знання / Л. М. Калініна // Стратегічні пріоритети. — 2009. — № 4 (13). — С. 71–76.
4. Калініна, Л. М. Програмно-методичне забезпечення навчального модуля «Інформаційне управління в сфері освіти» для керівників шкіл / Л. М. Калініна // Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць Інституту педагогіки АПН України. — К.: «Педагогічна думка», 2008. — Вип. 8. — С. 71–84.
5. Калініна, Л. М. Методичне забезпечення навчального модуля «Стратегічне управління освітньою організацією» / Л. М. Калініна, Л. Д. Грицяк // Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць Інституту педагогіки АПН України. — К.: «Педагогічна думка», 2009. — Вип. 9. — С. 26–34.
6. Новиков, А. М. Что такое методология и почему необходимо учить студентов ее основам [Электронный ресурс] / А. М. Новиков, Д. А. Новиков. — Режим доступа: <http://www.anovikov.ru>
7. Образцов П. И. Методы и методология психолого-педагогического исследования / П. И. Образцов. — СПб.: Питер, 2004. — С. 56–60.
8. Огнев'юк В. Підготовка експертів у галузі освіти в Україні / Віктор Огнев'юк, Світлана Сисоєва // Освітологія. / 2015. — № 4. — С. 54–60.
9. Регейло І. Ю. Освітня складова в докторських програмах у галузі освіти Гарвардського університету / І. Ю. Регейло, Н. В. Базелюк // Вища освіта України. — 2015. — Випуск 3 (додаток 2). — С. 41–48.
10. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / за ред. В. Г. Кременя. — К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. — 120 с.
11. Сисоєва С. Наукові ступені Ph. D. та Ed. D. в галузі освіти у США: дискусійні аспекти / С. Сисоєва. — Освітологія, 2016. — № 5. — С. 81–87.

12. Сисоева С. Підготовка докторів філософії у галузі освіти: досвід провідних університетів світу / С. Сисоева, І. Регейло // Рідна школа № 5–6 (травень-червень), 2016. — С. 12–18.
13. Сисоева С. О. Методологія науково-педагогічних досліджень: підручник / С. О. Сисоева, Т. Є. Кристопчук. В., 2013. — С. 5–59.
14. 14. Сучасні підходи до побудови освітніх програм. Методичні матеріали / Уклад.: Ю. В. Холін, С. О. Кравцов, Т. О. Маркова. — Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2014. — 36 с.
15. Таланова Ж. В. Докторська підготовка у світі та Україні: монографія / Ж. В. Таланова. — К.: Міленіум, 2010. — 476 с.
16. Філософія освіти: підручник / В. Г. Кремень, С. М. Пазинич, О. С. Пономарьов. — Вид. 2-ге, доповн. і переробл. — Харків: НТУ «ХПІ», 2008. — С. 25. — 524 с.
17. Harvard Graduate School of Education [Electronic resource]. — URL: <https://www.gse.harvard.edu/>
18. Kalinina, L. Information management in the field of education as sphere of scientific knowledge / L. Kalinina // Инновационные технологии в образовании: Innovacionnye tehnologii v obrazovanii: materialy VIII to the international research and practice conference, collection of reasons 2011. — p. 115–116.
19. Stanford University, Graduate School of Education [Electronic resource]. — URL: <https://ed.stanford.edu/academics/doctoral>

References

1. Bajdenko V. I. Puti sovershenstvovaniya doktorskoj podgotovki: Evropa i SSHA (stat'ya tret'ya) / V. I. Bajdenko N. A. Seleznyova // Vyssh. obrazovanie v Rossii. — 2010. — № 11. — S. 99–112.
2. Innovatsiina platforma mizhnarodnoi naukovoї spivpratsi Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika» /uklad.: N. I. Chukhrai, L. V. Zhuk, H. V. Lazko, S. I. Matvii, O. Ya. Yurkiv; za red. Yu. Ya. Bobala. — Lviv: Vyd-vo Lvivskoi politehniky. — S. 23.
3. Kalinina L. M. Henezys informatsiinoho menedzhmentu yak haluzi naukovoho znannia / L. M. Kalinina // Stratehichni priorityty. — 2009. — № 4 (13). — S. 71–76.
4. Kalinina, L. M. Prohramno-metodychne zabezpechennia navchalnoho modulia «Informatsiine upravlinnia v sferi osvity» dlia kerivnykiv shkil / L. M. Kalinina // Problemy suchasnoho pidruchnyka: zb. nauk. prats Instytutu pedahohiky APN Ukrainy. — K.: «Pedahohichna dumka», 2008. — Vyp. 8. — S. 71–84.
5. Kalinina, L. M. Metodychne zabezpechennia navchalnoho modulia «Stratehichne upravlinnia osvitnoiu orhanizatsiieiu» / L. M. Kalinina, L. D. Hrytsiak // Problemy suchasnoho pidruchnyka: zb. nauk. prats Instytutu pedahohiky APN Ukrainy. — K.: «Pedahohichna dumka», 2009. — Vyp. 9. — S. 26–34.
6. Novikov, A. M. CHto takoe metodologiya i pochemu neobhodimo učit studentov ee osnovam [EHlektronnyj resurs] / A. M. Novikov, D. A. Novikov. — Rezhim dostupa: <http://www.anovikov.ru>
7. Obrazcov P. I. Metody i metodologiya psihologo-pedagogicheskogo issledovaniya / P. I. Obrazcov. — SPB.: Piter, 2004. — S.56–60.
8. Ohneviuk V. Pidhotovka ekspertiv u haluzi osvity v Ukraini / Viktor Ohneviuk, Svitlana Sysoieva // Osvitolohiia. / 2015. — № 4. — S. 54–60.

9. Reheilo I. Іu. Osvitnia skladova v doktorskykh prohramakh u haluzi osvity Harvardskoho universytetu / I. Іu. Reheilo, N. V. Bazeliuk // Vyshcha osvita Ukrainy. — 2015. — Vypusk 3 (dodatok 2). — S. 41–48.
10. Rozroblennia osvitnikh prohram. Metodychni rekomendatsii / Avt.: V. M. Zakharchenko, V. I. Luhovyi, Yu. M. Rashkevych, Zh. V. Talanova / za red. V. H. Kremenia. — K.: DP «NVTs «Priorityty», 2014. — 120 s.
11. Sysoieva S. Naukovi stupeni Ph. D. ta Ed. D. v haluzi osvity u SSHA: dyskusiini aspekty / S. Sysoieva. — Osvitohiia, 2016. — № 5. — S. 81–87.
12. Sysoieva S. Pidhotovka doktoriv filosofii u haluzi osvity: dosvid providnykh universytetiv svitu / S. Sysoieva, I. Reheilo // Ridna shkola № 5–6 (traven-cherven), 2016. — S. 12–18.
13. Sysoieva S. O. Metodohiia nauko-pedahohichnykh doslidzen: pidruchnyk / S.O. Sysoieva, T. Іe. Krystopchuk. V., 2013. — S.5–59.
14. Suchasni pidkhody do pobudovy osvitnikh prohram. Metodychni materialy / Uklad.: Yu. V. Kholin, S. O. Kravtsov, T. O. Markova. — Kharkiv: Kharkivskiy natsionalny universytet imeni V. N. Karazina, 2014. — 36 s.
15. Talanova Zh. V. Doktorska pidhotovka u sviti ta Ukraini: monohrafiia / Zh. V. Talanova. — K.: Milenium, 2010. — 476 s.
16. Filosofii osvity: pidruchnyk / V. H. Kremen, S. M. Pazynych, O. S. Ponomarov. — Vyd. 2-he, dopovn. I pererobl. — Kharkiv: NTU «KhPI», 2008. — S. 25. — 524 s.
17. Harvard Graduate School of Education [Electronicresource]. — URL: <https://www.gse.harvard.edu/>
18. Kalinina, L. Information management in the field of education as sphere of scientific knowledge / L. Kalinina // Ynnovatsyonnye tekhnolohyy v obrazovanyy: Innovatsionnye tekhnologii v obrazovanii: materialy VIII to the international research and practice conference, collection of reasons 2011. — r. 115–116.
19. Stanford University, Graduate School of Education [Electronic resource]. — URL: <https://ed.stanford.edu/academics/doctoral>

Калинина Л. Н., Малюга Н. Н.

ПРОГРАММНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ «МЕТОДОЛОГИИ ДИССЕРТАЦИОННОЙ РАБОТЫ» ДЛЯ ДОКТОРОВ ФИЛОСОФИИ В ОБРАЗОВАНИИ

Імплементация законов Украины «О высшем образовании» (в 2014 г.), «Об образовании» (в 2017 г.), глобализация и интеграционные процессы детерминируют необходимость ввода изменений в подготовку докторов философии в ракурсе разнообразия и качества докторских программ, реализации индивидуализации и академической свободы, усиления прикладной направленности содержания программ и рационального определения тематики самостоятельной работы. Автором в соответствии с программой подготовки докторов философии в отрасли образования, которое имеет предметное устремление и специализацию 011 «Науки об образовании», 013 «Начальное образование» и 014 «Среднее образование» предлагаются содержание и модульная структура

учебной дисциплины «Методологии диссертационной работы», которая изучается на первом курсе и рассчитана на 1 кредит ЕКТС.

Ключевые слова: подготовка; доктор философии в отрасли образования; специализация; учебная дисциплина; программа; модульная структура; методологии; исследование.

Kalinina L., Maliuga M.

COURSEWARE OF THE DISCIPLINE “METHODOLOGY OF THESIS WORK” FOR DOCTORS OF PHILOSOPHY IN EDUCATION

Implementation of the Laws of Ukraine “On Higher Education” (2014), “On Education” (2017), world processes of globalization and integration determine introduction of changes into training Doctors of Philosophy taking into account diversity and quality of doctoral programs, implementation of individualization and academic freedom principles, enforcement of applied content of the programs and streamlined determination of independent study topics. The author proposes the content and modular structure of the discipline “Methodology of Thesis Work” according to the program of Doctors of Philosophy in education. It is oriented on the specializations: 011 “Sciences on Education”, 013 “Primary Education” and 014 “Secondary Education”. This discipline is taught during the first year of postgraduate studies and is designed for one ECTS credit.

The program structure of the discipline “Methodology of Thesis Work” includes four substance modules. The content of these modules is as follows: Module 1. Science as innovative sphere of innovative and research activity; Module 2. Phenomenon of research work and its specificity; Module 3. Scientific discourse of methodology for modern research work; Module 4. Legislation, organization and ethical background for research work. The article represents topical dimension of seminar talks of Module 3 Scientific discourse of methodology for modern research work; forms and methods of the seminars realization are proposed. Plans for seminar classes and content of independent study are given.

Keywords: training; Doctor of Philosophy in education; specialization; academic discipline; programme; modular structure; methodology; research.